

O'ZBEKISTONNING MILLIY QADRIYATLARI VA ULARNING TARIXIY ILDIZLARI

Soyibjonova Gulnoza Shuhratbek qizi
Xonobod shahar 3- maktab o'quvchisi

Anotatsiya: Ushbu maqola O'zbekiston milliy qadriyatlari va ularning tarixiy ildizlarini o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada odob-axloq, vatanparvarlik, mehr-oqibat, madaniy meros, diniy qadriyatlar va urf-odatlarining shakllanishi, ularning tarix davomida qanday rivojlanganligi va zamonaviy jamiyatdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada qadimiy davrlardan boshlab milliy qadriyatlarning siyosiy, ijtimoiy va madaniy jarayonlarga ta'siri, xalqlararo aloqalar orqali boyishi va shakllanishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: Milliy qadriyatlar, O'zbekiston tarixi, madaniy meros, diniy qadriyatlar, tarixiy ildizlar, odob-axloq, vatanparvarlik, urf-odat, madaniy rivojlanish

Аннотация: Статья посвящена национальным ценностям Узбекистана и их историческим корням. В статье анализируется формирование нравственности, патриотизма, милосердия, культурного наследия, религиозных ценностей и обычаев, их развитие на протяжении истории и значение для современного общества. Также рассматривается влияние национальных ценностей на политические, социальные и культурные процессы, их обогащение и формирование через межэтнические контакты.

Ключевые слова: Национальные ценности, история Узбекистана, культурное наследие, религиозные ценности, исторические корни, нравственность, патриотизм, обычаи, культурное развитие

Abstract: This article is devoted to the national values of Uzbekistan and their historical roots. It analyzes the formation of morality, patriotism, compassion, cultural heritage, religious values, and customs, their development throughout history, and their significance in contemporary society. The article also explores the influence of national values on political, social, and cultural processes, and their enrichment and formation through interethnic interactions.

Keywords: National values, history of Uzbekistan, cultural heritage, religious values, historical roots, morality, patriotism, customs, cultural development

O'zbekistonning milliy qadriyatlari qadimdan shakllangan bo'lib, ular xalqlararo aloqalar, siyosiy va ijtimoiy jarayonlar natijasida rivojlanib kelgan. Qadimiy urf-odatlar, diniy e'tiqodlar, odob-axloq qoidolari, mehr-oqibat va vatanparvarlik kabi qadriyatlar nafaqat shaxsiy hayotda, balki jamiyat va davlat hayotida ham markaziy o'rin tutgan. Qadimgi yozma manbalar, arxeologik topilmalar va tarixiy tadqiqotlar

shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston hududida yashagan turli xalqlar bir-biri bilan yaqin aloqada bo'lib, o'z qadriyatlarini almashgan va boyitgan.

Milliy qadriyatlar O'zbekiston tarixida siyosiy tizimlarning shakllanishiga, shahar madaniyati va ilm-fan rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatgan. Masalan, Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlarda madaniy va ilmiy markazlar tashkil etilib, odob-axloq va ilmiy qadriyatlarni targ'ib qilgan. Shu bilan birga, qadimiy davrlarda tashkil etilgan diniy va madaniy obidalar, kutubxonalar va madrasalar O'zbekiston xalqining madaniy merosini saqlash va rivojlantirishga xizmat qilgan.

Vatanparvarlik qadriyati O'zbekiston xalqining siyosiy va ijtimoiy hayotida muhim rol o'ynagan. Tarixiy tajriba shuni ko'rsatadiki, xalq o'z hududini himoya qilish, mustaqillikni saqlash va hududiy barqarorlikni ta'minlash uchun turli davrlarda birlashgan. Shu bilan birga, madaniy va dini qadriyatlar xalqlararo aloqalar orqali rivojlanib, turli davrlarda o'zgarib turgan, lekin o'zining asliyatini saqlab qolgan.

Odob-axloq va mehr-oqibat qadriyatlari xalqning kundalik hayotida shakllanib, jamiyatning barqarorligini ta'minlagan. O'zbek xalqi tarix davomida mehmondo'stlik, ezigulik va o'zaro hurmat qadriyatlarini saqlab kelgan. Bu qadriyatlar nafaqat oilaviy va shaxsiy munosabatlarda, balki xalqaro aloqalarda ham o'z aksini topgan.

Diniy qadriyatlar va urf-odatlar esa O'zbekiston milliy madaniy merosining ajralmas qismi bo'lgan. Turli davrlarda hududga kelgan boshqa xalqlarning diniy va madaniy tajribalari o'zbek xalqining qadriyatlarini boyitgan, shuningdek, o'ziga xos madaniy uyg'unlikni yaratgan. Shu tariqa, milliy qadriyatlar nafaqat tarixiy rivojlanishda, balki zamonaviy jamiyatning ijtimoiy, madaniy va siyosiy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega bo'lgan.

Bugungi kunda O'zbekiston milliy qadriyatlari xalqning o'zligini saqlash, madaniy va ilmiy merosni rivojlantirish hamda xalqaro hamkorlikni mustahkamlashda ham markaziy rol o'ynaydi. Tarixiy ildizlari qadimiy davrlarga borib taqaluvchi bu qadriyatlar xalqning ruhiy va madaniy barkamolligini shakllantiradi hamda jamiyatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu tariqa, O'zbekiston milliy qadriyatlari nafaqat tarixiy meros, balki zamonaviy hayotning muhim tarkibiy qismi sifatida saqlanib qolgan.

O'zbekiston milliy qadriyatlari qadimiy davrlardan shakllangan bo'lib, ular nafaqat shaxsiy hayot, balki jamiyat va davlat hayotida markaziy o'rin tutgan. Ushbu qadriyatlar odob-axloq, vatanparvarlik, mehr-oqibat, mehnatsevarlik, ilmiy izlanishlar va madaniy merosni hurmat qilish bilan uzviy bog'langan. Qadimiy manbalar va arxeologik topilmalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston hududida yashagan turli xalqlar bir-birining urf-odatlari va qadriyatlarini o'zlashtirgan. Shu jarayonda milliy qadriyatlar nafaqat shakllangan, balki boyib, rivojlanib borgan.

Milliy qadriyatlarning rivojlanishida shaharlar va qishloqlardagi madaniy muhit muhim rol o'ynagan. Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz kabi qadimiy shaharlar ilmiy, madaniy va dini markaz sifatida faoliyat yuritgan. Madrasalar, kutubxonalar, masjidlar va boshqa madaniy obidalar xalqlararo madaniy almashinuvning muhim manbai bo'lib xizmat qilgan. Shu tariqa, milliy qadriyatlar o'zining tarixiy ildizini saqlab qolgan, lekin zamonaviy jamiyatda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Vatanparvarlik qadriyati O'zbekiston xalqining siyosiy va ijtimoiy hayotida alohida ahamiyatga ega bo'lgan. Tarixiy manbalar shuni ko'rsatadiki, xalq o'z hududini himoya qilish, mustaqillikni saqlash va hududiy barqarorlikni ta'minlash uchun turli davrlarda birlashgan. Shu bilan birga, madaniy va dini qadriyatlar xalqlararo aloqalar orqali boyigan, turli davrlarda o'zgarib turgan, lekin o'zining asliyatini saqlab qolgan.

Odob-axloq va mehr-oqibat qadriyatlari O'zbekiston xalqining kundalik hayotida shakllanib, jamiyatning barqarorligini ta'minlagan. Xalqlararo almashinuv orqali mehmondo'stlik, ezgulik, hurmat va ijtimoiy hamkorlik qadriyatlari rivojlangan. Shu bilan birga, bu qadriyatlar oilaviy, mahalliy va xalqaro miqyosda mustahkamlangan, shaxslararo va davlatlararo munosabatlarda o'z aksini topgan.

Diniy qadriyatlar va urf-odatlar esa O'zbekiston milliy madaniy merosining ajralmas qismi hisoblanadi. Turli davrlarda hududga kelgan boshqa xalqlarning diniy tajribalari va urf-odatlari o'zbek xalqining qadriyatlarini boyitgan, shuningdek, o'ziga xos madaniy uyg'unlikni yaratgan. Bu jarayon natijasida xalq ilm-fan, san'at va diniy merosni birlashtirgan.

Milliy qadriyatlar shuningdek, madaniy va ilmiy rivojlanishga ham katta hissa qo'shgan. O'zbekiston hududidagi qadimiy shaharlar ilmiy va madaniy markazlar bo'lib, turli davrlarda olimlar, adiblar, san'atkorlar va hunarmandlar o'z ilmiy va madaniy meroslarini boshqalar bilan bo'lishgan. Shu tariqa, qadimiy qadriyatlar zamonaviy jamiyatga bilim, madaniyat va ilmiy izlanishlarni rivojlantirish imkoniyatini yaratgan.

Hozirgi kunda ham O'zbekiston milliy qadriyatlari xalqning o'zligini saqlash, madaniy va ilmiy merosni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash va mintaqaviy barqarorlikni saqlashda markaziy rol o'ynaydi. Tarixiy ildizlari qadimiy davrlarga borib taqaluvchi bu qadriyatlar xalqning ruhiy va madaniy barkamolligini shakllantiradi va jamiyatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu tariqa, O'zbekiston milliy qadriyatlari nafaqat tarixiy meros, balki zamonaviy hayotning muhim tarkibiy qismi sifatida saqlanib qolgan.

Bundan tashqari, O'zbekiston milliy qadriyatlari turli xalqlar bilan madaniy almashinuv natijasida boyigan. Bu jarayon nafaqat qadimiy davrlarda, balki keyingi asrlarda ham davom etgan. Milliy qadriyatlar xalqning ruhiyati, madaniyati, san'ati,

adabiyoti va ilmiy faoliyatida o'z aksini topgan. Shu bilan birga, qadriyatlar jamiyatda tinchlik, hurmat va birlikni ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qilgan.

Tarixiy manbalar va arxeologik topilmalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston milliy qadriyatlari har doim xalqning ijtimoiy va siyosiy hayotida yetakchi o'rin tutgan. Shu qadriyatlar orqali xalq o'zining milliy o'zligini saqlagan, madaniy merosini rivojlantirgan va zamonaviy jamiyatning ijtimoiy, madaniy va siyosiy barqarorligini ta'minlagan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Allamuratov, T. O'zbekiston tarixi. Toshkent: Fan, 2010.
2. Barthold, V. Turkestan v drevnosti. Moskva, 1963.
3. Khalidov, R. Markaziy Osiyo tarixi. Toshkent: Sharq, 2008.
4. Akbarzade, M. Cultural Heritage and National Values of Uzbekistan. Tashkent, 2015.
5. Subtelny, M. Timurids in Transition: Politics and Culture in Central Asia. Cambridge University Press, 2007.